

EU-finansiering hälsa 2021–2027

Hälsoplattformen september 2020

Uppdaterad: 2020-09-21

Innehåll

Introduktion: EU och finansiering.....	3
Fonder och program	3
EU:s hälsoprogram EU4Health	3
Horisont Europa	5
Digitala Europa	6
Erasmus+	6
ERDF (ERUF).....	7

Introduktion: EU och finansiering

På hälsoområdet har EU:s medlemsstater beslutskompetens och EU-kommissionens roll är huvudsakligen att stödja medlemsstaterna i att hantera gemensamma utmaningar och att främja forskning och innovation. Som en del av detta tillhandahåller EU-kommissionen finansiella medel. Hälsa prioriteras både i den nuvarande och kommande programperiod, både som direkt utpekade område och via icke-områdesspecifika insatser såsom digitalisering eller kompetens. Följaktligen förväntas även EU:s långtidsbudget (2021–2027) innehålla flera satsningar av betydelse för hälsa och sjukvård. I tillägg till detta har återhämtningsinstrumentet NextGenerationEU antagits, som ett svar på Covid-19-krisen.

Insatser för hälsa- och sjukvård kommer att få stöd från bland annat EU4Health (nuvarande EU hälsoprogram), Horisont Europa och andra program. För hälsoplattformen och andra aktörer i våra regioner, kan det vara relevant att redan nu titta närmre på dessa möjligheter. Både för att möjliggöra gemensamma insatser och för enskilda insatser. Brysselkontoret har tagit fram en översikt kring möjligheter till finansiering inför nästkommande programperiod. EU:s budget för 2021-2027 väntas godkännas under hösten och detaljer i program är ännu inte klara/presenterade (preliminära budgetallokeringar baseras på Rådets överenskommelse 21 juli 2020). Dock är det viktigt att ta tillfället att redan nu att blicka framåt och planera för att kunna ta vara på framtida möjligheter.

Fonder och program

EU:s hälsoprogram EU4Health

Som en del av EU-kommissionens mycket omfattande förslag till [EU:s återhämtningsplan](#), föreslås ett helt nytt hälsoprogram kallat [EU4 Health](#), med en total budget på prel. 1,8 miljarder euro. Detta innebär en ökning på drygt 1,4 miljarder euro jämfört med tidigare förslag till hälsoprogram för 2021–2027. Då föreslogs ett hälsoprogram med budget på 413 miljoner och som skulle utgöra en del av ESF+. Man kan därmed se en höjd prioritet för EU:s hälsoprogram, både vad gäller budget om omfattning. De största utlysningarna budgetmässigt väntas ske under 2021-2022, som en del av EU:s återhämtningsplan efter Covid-19. EU4Health tar sig både an de direkta behoven som uppstått i samband med Covid-19 och mer långsiktiga utmaningar föra att stärka hälso- och sjukvårdssystemen såsom åldrande befolkning, ojämlikheter i hälsa, ökning av kronisk sjukdom och den digitala omställningen. Med andra ord, utmaningar som Småland Blekinge Halland delar med övriga Europa.

Det nya programmet ska:

- **Hantera större gränsöverskridande hälsohot**
 - Skapa en reserv av medicinsk utrustning för krissituationer
 - Skapa en reserv av europeisk hälsopersonal och experter som kan mobiliseras vid hälsorisker
 - Ökad övervakning av hälsohot
- **Göra läkemedel tillgängliga och prisvärda**
 - Säkerställa att mediciner, medicinsk utrustning och andra medicinska produkter finns tillgängligt och att är prisvärda både för patienter och hälso- och sjukvård
 - Verka för återhållsam och effektiv användning av läkemedel såsom antibiotika
 - Främja medicinsk innovation och "grön" tillverkning
- **Stärka hälso- och sjukvårdssystemen**
 - Förbättra hälso- och sjukvårdens tillgänglighet (inkl. sårbara grupper), effektivitet och motståndskraft

- Minska ojämlikheter i tillgång till sjukvård
- Stötta den digitala omställningen för hälso- och sjukvårdssystemen
- Utbyta goda exempel gällande metoder för hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande
- Ta sig an icke-smittsamma sjukdomar såsom cancer genom förbättrad diagnostik, förebyggande arbete, och behandling.
- Utöka de europeiska referensnätverken
- Stötta globala samarbeten gällande hälsoutmaningar

Det är en stor bredd på de [insatser som kan finansieras](#), allt från utbildningsprogram för sjukvårdspersonal till att öka kvalitén för cancerförebyggande insatser.

Mer information hittar ni via länkarna nedan

[EU4Health hemsida](#)

[Frågor och svar](#)

[Faktablad](#)

[Förslag EU4Health-program och lista stödberättigade aktiviteter](#)

Exempel projekt från nuvarande programperiod

Här är ett par projekt som exemplifierar hur regioner nyttjat nuvarande hälsoprogram:

- [Healthy regions – When well-being creates economic growth](#)
Partners: bland annat South Denmark European Office, Regionförbundet Östergötland, Region Östergötland, Region Örebro, Veneto-regionen, Region Syddanmark, South West Regional Public Health
Om projektet: Syftet med detta projekt är att sätta hälsa på den politiska agendan för regioner i Europa och hjälpa regionerna att se på folkhälso- och förebyggande initiativ på ett mer strategiskt sätt. Det kommer att utveckla och genomföra ett nytt koncept för "friska regioner", vilket visar hur en proaktiv, förebyggande, holistisk, demokratisk och mainstreamed fokus på hälsa och välbefinnande på regional nivå kan vara en ekonomisk och social tillväxtfaktor.
- [Sunfrail](#)
Partners: bland annat Emilia Romagna Region, Regional Health Authority of Piedmont, EUREGHA, Health and Social Care Board Northern Ireland.
Om projektet: Sunfrail syftar till att identifiera, förhindra och hantera och ge vård till sköra och kroniskt sjuka äldre. Man har bland annat utvecklat ett riskbedömningsverktyg som ska hjälpa vårdgivare och andra samhällsaktörer att identifiera äldre som är i en tidig fas.
- [SEFAC](#) - Social Engagement Framework for Addressing the Chronic-disease-challenge
Partners: bland annat Rotterdam universitet, AGE UK, Valencia universitet + 4 pilotregioner
Om projektet: Syftar till att stötta europeiska regioner till att hantera kroniskt sjuka, genom att involvera volontärer utifrån "community approach". Detta görs med fokus på *positive health, prevention, empowerment and self-management*.

Horisont Europa

Horisont Europa är namnet på uppföljaren till nuvarande Horisont 2020, och blir därmed EU:s fond för forskning och innovation (FoI) för programperiod 2021–2027. Det föreslås bli det mest ambitiösa FoI-finansieringsprogrammet någonsin. Programmet är inte enbart till för forskningsaktörer, utan även kommuner, regioner och andra samhällsaktörer. SKR har tidigare, under Horisont 2020, arbetat tillsammans med VINNOVA för att stötta och stimulera medlemmarna att bli aktiva. Vi förväntar oss en snarlik bas även i nästa programperiod.

VINNOVA är förnärvarande nationella kontaktpunkt med uppdrag att stötta potentiella ansökare. Själva ansökan görs direkt till EU-kommissionen, för närvarande via dess [fondportal](#). Som regel krävs ett konsortium med minst 3 partners från 3 länder för att kunna ansöka. Oftast täcker EU 100% av kostnaderna, vilket gör programmet attraktivt. Detta gör att konkurrensen är relativt hög.

Programmet väntas få en budget på 80 miljarder euro och ska implementeras genom tre "pelare".

Särskilt intressant för hälsa och sjukvård är pelare 2: globala utmaningar. Inom denna pelare har man delat in de globala utmaningarna i fem olika kluster. Ett av dessa adresserar specifikt hälsa (kluster 1), och omfattar följande områden:

1. Livslång hälsa
2. Miljömässiga och sociala faktorer som påverkar hälsan
3. Icke överförbara och sällsynta sjukdomar
4. Infektionssjukdomar
5. Verktyg, teknik och digitala lösningar för hälso- och sjukvård
6. System för hälso- och sjukvård.

Område 5 och 6 bör vara av direkt relevans för utveckling av hälsa och sjukvård. Det kan även vara intressant att även titta på andra kluster, t.ex. de kluster som omfattar digitalisering eller livsmedel.

En av nyheterna inom Horisont Europa är att man även kommer satsa på *missions*. Här sätts mål/uppdrag som ska uppnås, men förutom tidsramen och budgeten är själva vägen till målet inte förbestämd. Det finns en tydlig ambition att involvera samhället i stort. Det mission som berör hälsa tar sig an kampen mot cancer.

Något annat som kan vara relevant att titta närmre på är de så kallade europeiska partnerskapen. Inom dessa mobiliseras finansiering från EU och privata och offentliga aktörer. Ett av de partnerskap som föreslås är [Health and Care System Transformation](#). Det riktar sig tydligt till hälso- och sjukvårdsansvariga såsom regioner, och ser ut att ersätta nuvarande European Innovation Partnership on Active (EIP-AHA) and Healthy Ageing och Active Assisted Living Programme (AAL). Exakt vad detta

innebär i form av medel vet vi inte än, men då dessa två varit centrala för regionalt samarbete inom hälsoområdet på den europeiska arenan, kan det vara värt att bevaka hur de utvecklas.

[Här kan ni hitta ett några svenska exempel på projekt som finansierades under Horisont 2020.](#)

Det finns även ett par intressanta exempel från våra regioner, där BTH och Landsting Blekinge deltog: [SMART4MD](#) och [MIAMI-MD](#). Dessa exempel visar också att det kan finnas ett värde att delta som samarbetspartner, och inte nödvändigtvis projektpartner, även om det inte innebär direkt finansiellt stöd.

Digitala Europa

[Digitala Europa](#) är ett nytt EU:s program som syftar till att stödja den digitala omvandlingen av ekonomi och samhälle i Europa. Ambitionen är att stimulera en bred användning av digital teknologi. Hälsa är ett av de områden som tydligt berörs av denna omvandling och delar av programmet riktar sig direkt till offentlig sektors digitala omställning. Totalt 6,7 miljarder euro väntas investeras i Digitala Europa.

Programmet är tänkt att fokusera på fem huvudområden:

- Superdatorer
- Artificiell intelligens (AI)
- Cybersäkerhet och förtroende
- Digital kompetens
- Bred användning av digital teknik i hela ekonomin och samhället

Alla områden har som synes betydelse för hälsa, med superdatorer kan vi komma längre inom medicinsk forskning, med hjälp av AI kan vi utveckla nya diagnostiseringsmetoder och cybersäkerhet är en förutsättning för digitaliserad vård. De två sista områdena kan vara direkt relevanta för satsningar i hälso- och sjukvårdsverksamheten. Inom dessa nämns bl.a. kompetenshöjande insatser inom offentlig sektor och att stötta offentlig sektor i omställningen genom, inkl. tillgång till test och pilotmöjligheter. Då programmet är helt nytt vet vi fortfarande inte mycket om hur genomförandet av programmet kommer fungera.

Erasmus+

EU:s program för livslångt lärande stöttar bland annat sektorsspecifika samarbeten som adresserar utmaningar kring kompetensförsörjning. Erasmus kan således nyttjas för projekt som syftar till kompetensutveckling och kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvårdssektorn. Erasmusprogrammet går mot en betydligt större budget i nästa programperiod, drygt 21 miljarder euro. Man kommer bygga vidare på nuvarande program, men bredda det ytterligare. Läs mer om Erasmus+ i särskild fördjupning kompetens.

Ett exempel på insats från nuvarande program [co-creation welfare](#) som samordnas av Syddanmarks EU-kontor. Det syftar till att öka kunskapen och implementeringen av co-creation som metod hos aktörer inom offentliga välfärd.

ERDF (ERUF)

Den Europeiska Regionala Utvecklingsfonden (ERUF) är under utformning. Programmet ser olika ut i olika länder och regioner beroende på vilka prioriteringsområden man har. Exakt vad som kommer kunna vara möjligt för våra regioner att få medel beror på det regionala programmeringsarbete, vilket just inletts. Troligen kommer programmet i Sverige, fortsättningsvis, fokusera på innovation, vilket skulle kunna innebära möjligheter till innovationsprojekt kopplat till hälsa- och sjukvård.

Inom ERUF hittar vi Interreg-samarbeten som syftar till att utveckla samarbetet över nationsgränserna. Sverige deltar i 14 av dessa strukturfondsprogram och de finansieras med pengar ur ERUF. Grundprincipen för Interreg-programmen är att lära tillsammans, hitta gemensamma lösningar på problem och överbygga gränshinder i syfte att skapa hållbar tillväxt och utveckling. Interreg har under nuvarande programperiod (2014-2020) fokuserat på bland annat forskning & innovation – hur det kommer se ut framöver vet vi inte med säkerhet.

Exempel från nuvarande [Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak](#) är t.ex [CareWell Nordic](#) som ska skapa en gemensam plattform där välfärdsteknologilösningar kan presenteras för offentliga inköpare, institutioner och företag. Bland projektets partners finns bl.a. Högskolan i Halmstad, Hälsoteknikcentrum Halland och Varbergs kommun.

Som en del av NextGenerationEU kommer dessutom fonden REACT-EU fördela ytterligare medel via ERUF. Sverige uppmanas nyttja dessa medel till att bl.a. stödja investeringar gällande produkter/tjänster inom hälsoområdet. Detaljerna är långt ifrån klara, men det kan vara värt att bevaka vad det innebär.